

18.2.2005

Dnro 174/71/710/05

Helsingin kaupunki

Khs dnro	2004-1654/66
Stn dnr	
Saap./Anl.	22-02-2005
K2	

SELVITYS YTV-ALUEEN JOUKKOLIIKENNEORGANISAATIOSTA ERITYISESTI HELSINGIN KANNALTA

Helsingin kaupunki ja YTV antoivat kesällä 2004 selvityshenkilölle, liikenneinsinööri Silja Siltalalle tehtäväksi kartoittaa joukkoliikenteen suunnittelu- ja tilaajatoimintojen organisointimahdollisuuksia ja niihin liittyviä näkökulmia.

Tarkasteltavia vaihtoehtoja olivat:

- Kahden tilaajan malli, jossa YTV toimii seutuliikenteen lisäksi Espoon ja Vantaan sisäisten liikenteiden suunnittelijana ja palvelujen hankkijana, HKL:n edelleen hoitaessa omaa sisäistä liikennettä nykyiseen tapaan.
- Kaikki YTV-alueen joukkoliikenteen suunnittelu- ja tilaajatoiminnot on keskitetty "uuteen" YTV:hen (suunnittelu, palvelujen hankinta, informaatio, matkustajapalvelut, markkinointi, tekniset järjestelmät). Infran rakentaminen ja ylläpito ovat edelleen kuntien tehtäviä samoin kaavoituksen liikennesuunnittelu. Palvelut hankitaan nykyiseen tapaan liikenteenharjoittajilta mahdollisimman pitkälti kilpailuttamalla, muutoin sopimuksin (junaliikenne, metroliikenne ja ratikat).
- Koko YTV-alueen bussiliikenteen kilpailuttaminen keskitetään YTV:hen. Muilta osin Helsingin sisäisen liikenteen suunnittelu ym. toiminnasta vastaa HKL.

Silja Siltalan selvitys on valmistunut ja se on esityslistan liitteenä. Työn yhdyshenkilöt tilaajien puolelta olivat Helsingin kaupungin rahoitusjohtaja Tapio Korhonen ja YTV:n yhteistyöjohtaja Hannu Penttilä.

Selvitystyö pohjautui valmiin kirjallisen materiaalin ohella Silja Siltalan tekemiin haastatteluihin. Haastattelujen enemmistö oli helsinkiläisiä.

Selvityksessä on yhteenveto joukkoliikenteen organisoinnista sekä sen tilanteesta nyt ja tulevaisuudessa. Selvityksestä ilmenee mm., että tällä hetkellä Helsingin sisäisen joukkoliikenteen suoriteosuus (matkustajakilometrit) on noin puolet koko YTV-alueen suoritteesta. Jatkossa seudun muiden osien joukkoliikenne tulee kasvamaan Helsingin sisäistä liikennettä enemmän.

Selvityksessä on tarkasteltu joukkoliikenteen ohjausprosesseja eri vaihtoehtoisissa. Tarkastelu on tehty enemmän kuntalähtöisesti erityisesti Helsingin kannalta kuin seudullisista tavoitteista ja lähtökohdista.

Hy p/b 9.8.2004 4225

Joukkoliikenteen organisaatiovaihtoehtoja on tarkastelu seuraavien asioiden osalta:

- Maankäytön ja liikenteen suunnittelu
- Liikennejärjestelmän suunnittelu
- Infran suunnittelu ja toteutus
- Muut kunnalliset palvelut
- Kuntalaisten tarpeet ja toiveet
- Joukkoliikenteen roolin ja palvelutason määrittäminen
- Joukkoliikenteen rahoitustason määrittäminen
- Linjasto ja liikennöintisuunnittelu
- Liikenteen palvelujen hankinta
- Joukkoliikenteen imago ja brändi
- Viestintä ja markkinointi
- Taksa- ja lippujärjestelmä
- Matkalippujen tarkastus

Eri organisaatiovaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia on arvioitu em. tekijöiden osalta, erityisesti Helsingin kannalta. Tekijät ovat painoarvoltaan hyvinkin erilaisia eikä selvityshenkilö ole pyrkinyt niitä painottamaan.

Keskeiset johtopäätökset

Selvityshenkilö toteaa, että kahden toimijan mallin suurimmat ongelmat liittyvät linjaston suunnitteluun ja rationaaliseen kehittämiseen yhtenä kokonaisuutena ja siihen liittyvään palvelujen kilpailuttamiseen. Yhtenä syynä tähän esitetään epätarkoituksenmukaisia joukkoliikenteen kustannusjakoperiaatteita. Sen sijaan päätöksenteon hajaantumisen vaikutus on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Selvityksessä todetaan, että matkakortin ja muiden teknisten järjestelmien hallinta ja kustannustenjakotavat ovat monimutkaisia. Kokoamalla järjestelmiä ja niiden ylläpidon asiantuntemusta yhteen organisaatioon on mahdollista tehostaa ja yksinkertaistaa toimintaa.

Seudun joukkoliikenteen yleiskuvaa ja brändiä on tarvetta kehittää, jotta joukkoliikenteen rooli seudun liikennejärjestelmässä säilyy ja kehittyy. Kahden organisaation voimavarojen käytön tehostaminen ja parempi yhteistyö on tarpeen.

Edelleen selvityksessä todetaan, että yhden toimijan mallilla voidaan nykyisiä ongelmakohtia suunnittelussa ja joukkoliikenteen palvelun tehokkuudessa parantaa. Voimavarojen kokoamisella yhteen organisaatioon saadaan lisää tehokkuutta suunnitteluun. Henkilökuntasäästöjä järjestelystä ei varsinaisesti ole odotettavissa ja ne ovat joka tapauksessa marginaalisia verrattuna liikenteenhoidon kustannuksiin.

Silja Siltala toteaa, että yhden kilpailuttajan mallissa pelkkä kilpailuttamisen teknisten toimintojen siirtäminen YTV:n hoidettavaksi ei tuo lisäarvoa nykytilanteen perustoimintoihin.

Selvityshenkilö pitää kiireellisimpänä tehtävänä YTV-alueen ja kehyskuntien välisen yhteistyön parantamista mm. lippujärjestelmää, palvelutasoa ja sen suunnittelua sekä markkinointia kehittämällä. Tämä kehitystyö on meneillään ja on ensi sijassa riippuvainen kehyskuntien halusta ja resursseista.

Selvityksen keskeisin johtopäätös on, että **pääkaupunkiseudun joukkoliikennettä on tulevaisuudessa entistä voimakkaammin suunniteltava ja toteutettava yhtenäisenä joukkoliikennejärjestelmänä, joka palvelee seudun asukkaita ja muualta seudulle tulevia asiakkaita saumattomasti. Voimavarojen keskitäminen yhteen organisaatioon mahdollistaa tehokkaan toimintaympäristön.**

Selvityksessä listataan lisäksi seuraavat kehittämistarpeet, joiden valmistelu kannattaisi aloittaa mahdollisimman pian:

- Joukkoliikennejärjestelmän kuntien välisen kustannusjaon selkeyttäminen
- Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmän imago ja viestintä
- Suunnitteluperiaatteiden yhtenäistäminen
- Kehyskuntien joukkoliikenteen kilpailukyky

Em. kehittämistoimenpiteet on perusteltua aloittaa pikaisesti YTV:n ja kuntien välisenä yhteistyönä. Kehyskuntien joukkoliikenteen kilpailukykyyn parantamiseen tähtäävät toimet on jo aloitettu Keravan ja Kirkkonummen osalta.

YTV:n hallitus päätti 18.2.2005 pitämässään kokouksessa merkitä selvityksen tiedoksi ja kehottaa liikenneosastoa käynnistämään kustannuslaskennan, imagon ja viestinnän ja suunnitteluperiaatteiden yhtenäistämistä koskevat jatkoselvitykset yhteistyössä Helsingin kanssa.

Lisätietoja antavat Hannu Penttilä, puh. 1561 200 ja Niilo Järviluoma, puh. 1561 232.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV) /

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hannu Penttilä
yhteistyöjohtaja

Niilo Järviluoma
liikennejohtaja

LIITE

Selvitys YTV-alueen joukkoliikenneorganisaatiosta erityisesti Helsingin kannalta.

TIEDOKSI

YTV:n kirjaamo

YTV Pääkaupunkiseudun
yhteistyövaltuuskunta
SAD Huvudstadsregionens
samarbetsdelegation

Opastinsilta 6 A
00520 HELSINKI
Semaforbron 6 A
00520 HELSINGFORS

PL 521
00521 HELSINKI
PB 521
00521 HELSINGFORS

Puhelin
(09) 156 11
Telefon
(09) 156 11

Faksi/Telefax
(09) 156 1369
E-mail
ytv@ytv.fi

LY 0213614-7
ALV rek.
FO-nr 0213614-7
Moms reg.